

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România şi streindtute pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

Redacţia şi administraţia: Strada Prundului Nr. 15. Insetatele se primesc la administraţie. Preţul după tarif şi învolat Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Pământul.

(AL.) Treceam cu trenul, pe valeda Murăşului.

In lumina albă a verii, holdele îşi mlădiau belşugul spicelor de aur. Bătrâni şi femei — mai ales femei — secerau spicele galbene şi crucile se înşiriau una câte una, ca o mângâiere, ca o făgăduinţă a zilei de mâne.

Când trenul contenea din goană, pe la gări, îmi scotiam binisor capul, prin geamul deschis, să desluşesc frânturi de cântece, glume şi hârjoneli dintre flăcăi şi fete... Dar n'auziam nimic. Bătrâni şi femeile lucrau tăcuţi, cu gândul dus aiurea. Feciorii chipoşi, de chiotul cărora răsună odată valea şi poienile, azi sânt departe... şi mulţi din ei nu vor mai veni niciodată acasă, să are, să samene şi să seceră; să-şi pună umărul lor de fier, ca să urnească gospodăria bătrânilor; să se hârjonească cu fetele la horă şi să umple de vieţuţă cuprinsul acestui şes mănos, cu horile lor de dor şi de jale!

Nici-odată n'am simţit aşa lămurit profundul adevăr din „Clăcaşii“:

Erau atâţi în slujba lor de clăc:

Moşnegi slăbiţi, ce scris aveau pe frunte zădărnicia pletelor căruntor: Bărbaţi slăbiţi, cu sufletul moartor. Cu tot amarul unei vieţi deşarte. Şi'n lung şirag femeile trudită. Cu ochii stânşi, cu sinul supt de tiudă. Înaintea în cale gârbovite. De munca lungă, maşteră şi crudă.

Unde sânt braţele vânjoase ale voinicilor; cum a amuţit deodată veselia şi hăulitul, ce umplea întinderile?

Ei stau acum pitii prin tranşee, cu puşca la ochiu; urcă stânci uriaşe, alături de prăpastii, ce îşi deschid gâtulej lacom; se năpustesc asupra duşmanului, când goarna sună alarma, prin şuerul gloanţelor, prin mugetul de pierzanie al tunurilor. În clipele de odihnă sau de boală, gândul lor se întoarce la cei de acasă. Ei revăd satul cu poienile, căsuţa din deal, houleni... fetele cu ochii scânteiători, nevestele sprintene, copiii... Revăd spicele galbene, belşugul secerişului şi dorul de casă îi învăluie, ca o ceaţă diafană.

Gândul lor se întâlneşte cu al celor de acasă, la jumătatea drumului, şi acolo se mângâie imprumutat şi îşi varsă aleanul.

De-o parte belşug şi muncă; de alta trudă şi — moarte.

Sunt aşa de îndepărtate aceste două extreme şi ele par a avea totuş unele puncte de apropiere.

Puhoiul crotropitor al duşmanului e susţinut de piepturile luptătorilor; şi sângele curge părâu.

Sângele curge... pământul îi soarbe însetat, ocrotind la sinul lui atâţia viteji, cari s'au prăbuşit cu arma în mână... Nici odată pământul n'a avut parte de o hrană aşa aleasă; nici odată moartea nu a secerat atâta amar de pradă, ca s'o asvârle sub gliile reci.

După acest banchet al Morţii, pământul a dat roade îmbelşugate, strecurându-şi seva sângelui şi a cadavrelor multe, prin invizibile artere subterane...

În belşugul spicului de grâu e ceva din sângele ce a curs, din morţii ce dorm în groapa comună, din suferinţa, lacrimile, şi sudoarea lor!

Când te gândeşti la aceste două extreme, ţi-se pare că azişti la trânta alor doi uriaşi.

Eternul principiu dualist: lupta dintre întuneric şi lumină.

În adâncul firii noastre dorm reminiscenţe atavice, porniri de selbetei antropofagi, ce isbucnesc une-ori, ca o pară de foc dingura unui monstru. Demonul Distrugerii devine atunci stăpân, strivind cu mâinile lui uriaşe de Sfarmă-peatră, în câteva clipe, o bună parte din ce a alcătuit omenirea, cu atâta muncă şi hărnicie.

Din norocire, isbucnirile aceste sânt rare, ca erupţiile vulcanilor în stângere.

După o isbucnire de acest soi, urmează, inevitabil, era muncii îndoite, a păcii şi a dragostei.

Pământul, în nesfârşita lui dărnicie e cel mai curat simbol al muncii şi fecundităţii.

Ori-cât de mult s'ar deslănţui patimele în lumea oamenilor, el continuă să ne ocrotească şi să ne hrănească.

În marinimia lui majestatică,

el nu face deosebire între buni şi răi, ci îi hrăneşte pe toţi deopotrivă, ocrotindu-i şi în vieţuţă, şi când mor...

El e Mama noastră bună: *Magna Mater!*...

Doi ani dela consiliul de Coroană.

Bucureşti, 22 Iulie v. 1916.

Cu prilejul împlinirii a doi ani dela consiliul de Coroană dela Sinaia, organul oficial al partidului conservator „*Sicagut*” scrie la loc de frunte următoarele:

Se împlinesc doi ani de când s'a ţinut memorabilul consiliu de Coroană dela Sinaia, în care s'a fixat atitudinea ţării în politica externă.

Privind îndărăt la spaimântătoarea istorie a acestor doi ani, putem înţelege azi mai bine şi mai complex sensul hotărârii consiliului de Coroană şi valoarea politicii urmate de guvernul nostru pe baza acestei hotărâri.

Consiliul de Coroană de acum doi ani a hotărât neutralitatea pentru regularea raporturilor internaţionale şi expectativa armată pentru siguranţa ţării şi eventual pentru executarea cu forţa armată a unor drepturi pe cari le avem în mod natural şi din însăşi dezvoltarea şi aşezarea poporului nostru.

La 21 Iulie v. 1914, ne găseam în alianţă cu Germania, Austria şi Italia, făceam deci parte din sistemul pacific defensiv al triplei alianţe.

În aceiaşi zi, guvernul nostru a fost informat că Italia nu participă la războiul alături de Germania şi Austria, pe motivul că războiul ar fi ofensiv din partea acestor puteri şi deci nu ar cădea în prevederile pactului triplic.

Această hotărâre a Italiei a avut o influenţă covârşitoare asupra hotărârii noastre, căci abţinerea Italiei lăsa un enorm gol în calculele noastre şi dădea o parte covârşitoare necunoscutului în prevederile noastre asupra sfârşitului războiului.

Hotărârea consiliului de Coroană lăsa deschisă problema externă şi dădea cuvântul evenimentelor. Un punct fix reeşa totuş din această hotărâre: Neîncrederea şi chiar teama de Rusia. Graniţa Prutului, fiind ca şi inexistentă în punct de vedere strategic iar tendinţele Rusiei spre Constantinopol fiind cunoscute şi franc afişate de oficialitatea rusă, încă de la începutul războiului, politica românească fixată în consiliul de coroană, avea mai mult sensul unei desolidarizări aparente de puterile centrale, pentru a feri ţara de invazia rusă şi pentru a rezerva forţele naţionale ca argument suprem şi efectiv faţă de Rusia în caz de înfrângere a aliaţilor noştri. În nici un caz consiliul de coroană nu întrededa posibilitatea unui război contra aliaţilor noştri.

Guvernul a rămas să execute această hotărâre, dar el a pierdut cu încetul din vedere baza însăşi a deciziunii consiliului: paza faţă de Rusia, şi cedând cu încetul presiunilor aliaţilor Rusiei, a mers plin de neîncredere ce e drept, dar a mers apropiindu-se de Ruşi până în ajunul celui de al treilea an de război când se pare că a fost pe punctul de a arunca zarul, şi a trece alături de Rusia.

Această politică dacă ar fi fost o urmare aproape firească a politicii de apropiere din cursul celor doi ani trecuţi, ar fi fost încoronarea unei absurdităţi şi denegarea şi de fapt a bazei însăşi pe care guvernul şi-a luat însărcinarea de a conduce politica ţării, la Consiliul de Coroană. Revenirea guvernului din ultimul moment va putea însemna fie o revenire către politica Consiliului de Coroană, fie un scurt repaus în vederea unei noi încercări de a rupe cu tradiţia şi cu bazele politicii noastre externe, care sunt şi bazele raţiunii noastre de a exista ca stat independent.

În această din urmă eventualitate guvernul riscând situaţia lui, riscă şi viitorul ţării, de aceea preferăm să o credem exclusă această eventualitate.

Ofensiva armatei din Salonic.

Din Amsterdam se comunică:

După ştiri din Londra se aşteaptă în unele cercuri bine informate, ca armata din Salonic să treacă săptămâna viitoare în ofensivă. În Salonic au sosit mari cantităţi de muniţii. Numeros material sanitar şi ambulanţe sunt pe drum. Generalul Sarrail n-ar fi încă pentru începerea ofensivei, voind să aştepte mai întâi rezultatul alegerilor parlamentare eline, generalisimul Joffre i-a comunicat însă, că în înţelesul planurilor aliaţilor incursiunea în Macedonia trebuie să se facă fără întârziere pentru a lega armatele duşmane aflătoare pe acest front.

Din schimbul de telegrame cu generalul Sarrail rezultă, că atacul recent al Sărbilor a fost numai un bluff, pentru a face să se creadă, că ofensiva s'a început. Se mai spune, că Sarrail dispune de-un material slab de trupe, deoarece trupele sale proaspete şi odihnite au fost înlocuite cu trupe istovite aduse de pe diferite fronturi. Acesta ar fi motivul pentru care Sarrail doreşte să mai amâne ofensiva.

La ordinul urgent alui Joffre, Sarrail a convocat un consiliu de război pentru a decide: dacă atacul general se poate începe sau nu.

Operaţiunile militare germane

Buletinul oficial pe ziua de 7 August
Câmpul de operaţiuni dela vest.

În contra-atac li-s-a răpit din nou Englezilor la *Pozieres* părţi de tranşee, pe cari le ocupaseră în mod transitoriu. De eri seara începând sunt în curgere lupte nouă între *Thiepval* şi *Bazentin* — *Le Petit*. La nord dela măieriştea *Monacu* a fost respins aseară un atac mai slab, iar azi-dimineaţă un atac foarte puternic francez. Mai multe atacuri ale unor aviatori duşmani în terenul dinapoi frontului, au rămas fără vre-un efect mai deosebit. Prin aruncare repeţită de bombe asupra oraşului *Metz* s-au cauzat oare-cari pagube.

La est şi sud-est.

Frontul Hindenburg. În partea nordică nu s-au petrecut evenimente mai importante. Detaşamente duşmane cari înaintau contra dunei de nisip curăţită de duşmani, la sud dela *Zereze* (pe *Stochod*) au fost respinse prin o contra-ieşire. La nord-vest şi la vest dela *Zalosse* atacuri ruseşti nu au avut nici un rezultat; la sud de acolo se dau lupte pe ţărnu drept al *Siretului*. Escadrelle noastre de aviaţie au aruncat cu succes vizibil bombe numeroase asupra unor concentrări de trupe pe linia ferată *Kowel*—*Sarny* şi la nord de acolo.

Frontul arhiducelui Carol. La armata *Bothmer* situaţia în general e neschimbată. În *Carpaţi* trupele noastre au ocupat înălţimile *Plaik* şi *Dereskawat* de lângă *Ceremos*.

Câmpul de operaţiuni din Balcani.

Nimic nou.

Bilanţul activităţii submarinelor. Critic de marină al ziarului „*Nieuwe Rotterdamse Courant*” scrie: Dela 18 Februarie 1915, de când Germania a anunţat războiul de submarine, 1000 de vapoare aproximativ au fost scufundate de submarinele germane şi austro-ungare. Din aceste vase sunt 610 engleze, dintre cari 559 aparţinând flotei de comerţ şi 61 flotei de război.

Actualităţi.

XIII.

Aspectele oraşelor mari...

Aspectele oraşelor mari sunt infinite de variate. Războiul a mai şters contrastele, a mai uniformizat viaţa. Au amuţit petrecerile sgomotoase, răsurile impertinente, ferestrele saloanelor pline de fast la baluri astăzi sunt obduse de perdele, cari par a prohodii strălucirile trecute, o anume înfăţişare gravă s'a aşternut pe chipurile oamenilor.

O schimbare s'a făcut cu războiul, şi ţi-ar veni să crezi că o schimbare în bine. Dar dacă stai mai multă vreme şi observi cu atenţie stăruitoarele manifestările vieţii comune în lumea oraşenească de astăzi, un adevăr brutal vei descoperi: inimile sunt mai împietrite, înclinarea spre umanitarism s'a atenuat, materialismul dominează, şi pare că fiecare om de pe stradă şi-a redus toate gândurile, toate preocupările la sine însuşi.

Psihologia asta este explicabilă, viaţa omenească niciodată n'a avut mai puţin preţ ca în războiul de astăzi, niciodată întrebarea de ce va fi mâne nu s'a pus aşa de des în mintea omului ca astăzi, când apun pe câmpurile

de luptă zeci de mii de vieţi în fiecare zi...

Nu mai este învăluită de taină starea asta generală de spirit. Astăzi treci cu sânge rece peste mici tragedii ce se petrec în vre-un suburbiu oraşenească, tragedii cari altădată dădeau cazuri de senzaţie şi coloanele ziarelor le povestiau în amănunţimi. Războiul ne-a dedat cu nepăsarea, vai, chiar faţă de moarte, slăbind solicitudinea faţă de aproapele care sucombă în mizerie.

XIV.

Florile...

Flori candidă, flori cu divin miros, flori cari altădată eraşi pretutindeni, în sezonul vostru nu era mână care să nu vă poarte, butonieră pe care să n'o împodobiţi, suflet în care să nu strecurăţi parfumul vostru suav, ochiu pe care să nu-l animeze culoarea voastră vie, o, florilor, astăzi vă ignorează toată lumea. Aţi rămas fără simbol în viaţa noastră. Simbolul vostru era nevinovăţia, veselia, curăţia de suflet, în lume astăzi însă bănuie păcatul şi vouă nu vă stă bine să mai faceţi tovarăşie cu sufletul nostru până nu vom scoate din el toată buruiana răului, până nu vom ajunge la acea stare de *catharsis*, de curăţenie de care face amintire Arisotel când vorbeşte despre desnodă-

mântul dramei... Să se termine drama zilelor actuale, să vină acea *catharsis*, şi atunci abia, florilor, vom îndrăzni să vă trecem iarăş din mână în mână, să ne însufleţim ochiul şi să ne aprindeţi sufletul purificat...

Sunt într-un tramway care duce un public select ce participase la a VII-a simfonie a lui Schubert executată de o orchestra la un concert recent. La o staţie urcă o femeie cu o coră cu flori de-un parfum ispititor. Sunt multe legături, cumpărăm mulţi. Cineva întreabă pe femeie dacă are în grădina încă multe flori. Femeie se înecă în plâns... Ea n'are grădină, ea a cumpărat florile şi din câştigul ce-l realizează hrăneşte şi îmbracă patru copii minori, altfel este expusă să piară cu toată casa. Bărbatu-său a căzut pe câmpul de luptă. I-am înapoiat toţi florile, fiind toţi de părerea că n'au cuvinioc să sfidăm durerea unei mame...

Mi s'a părut, că acesta este adevăratul destin al florilor astăzi, să facă serviciu caritativ, fără să umilească pe ceice nu vreau să cerşească dar se văd ameninţaţi să piară.

XV.

Expoziţie de război.

În „grădina împărătească” din Viena s'a ridicat un mic oraş alb. Edificiile sunt anume întocmite ca ele să cu-

prindă o anume parte a industriei de arme, ori a industriei caritative de sub patronajul Crucii roşii. Şi tot acolo sunt improvizate câmpuri de luptă, sunt trase obstacole de sărmă, săpate gropi de lupi, tranşee. Ici-colo străjuesc reflectoarele cari au putere să arunce lumină la cinci kilometri. Vizitând expoziţia de război ce s'a deschis cu 1 Iulie cu o mare festivitate, îşi poţi reconstitui o părere despre teribilele arme ucigătoare, despre incusinţa geniului omenească de a iscodi aceste fioroase mijloace, cărora li se dau misiuni sublimă: de a hotărâ destinele statelor şi neamurilor. Se poate să fie şi asta o dreptate. Când nu poate da geniul omenească — forţe cari pe cale paşnică să stabilească „ordinea şi dreptatea” — să facă aşa ceva tunurile. Aceasta este concepţia dominantă actuală. Până a nu isbucni războiul european credeam că această concepţie o au numai Balcanicii. Astăzi balcanismul este generalizat, pe întreg continentul.

XVI.

Balcanul în Viena.

În expoziţia de război din Praterul Vienei se pot vedea tot felul de trofee. Probabil cele mai valoroase sunt pajura Serbiei, tribuna şi două scaune din scupţină ale bătrânului rege pribeag Petru. Viena mai are însă şi alte

lucruri, anume o parte a muzeului etnografic din Belgradul sârbesc, în muzeul austriac.

Muzeul etnografic bălgrădean se ştie că a fost într-o vreme cel mai bogat muzeu de acest fel. El a fost model pentru muzeele etnografice de aiurea, din Bucureşti, Pesta, Viena etc. Sărbii au studii etnografice amănunţite şi voiau să facă din capitala lor un centru mare de cultură, un focar fascinant care să atragă privirile Sărbilor din toate părţile asupra măreţiei lor naţionale pe care li-o înfăţişa Belgradul. Aceasta era concepţia care a condus, a îndrumat la întemeierea muzeului bălgrădean.

Muzeul cuprinde modele de broderie, de porturi de-ale tuturor popoarelor balcanice. Fiecare neam îşi are bine reprezentat portul, observi distincţia etnică. Judecata imediată, seducătoare, ce ţi se impune este, de sine înţeles, de natură mai largă, de alt ordin decât pur ştiinţific. Şi regreţi iarăşi balcanismul...

XVII.

Victor Eftimiu informator al străinătăţii.

Fiindcă în cronica de rândul acesta este dominantă preocupăţie balcanismul, de multe feluri, să nu uit nici balcanismul literar. Dealţfel d-l Victor

Vasile Mangra—mitropolit.

Date biografice. — Telegrama de felicitare a contelui Tisza

Nepremind până astăzi vre-un raport special despre ultimele lucrări și hotărâri ale congresului din Sibiu și nesosindu-ne nici „Telegraful Român” cu rapoartele oficiale despre cele petrecute la Sibiu, reținem din relațiile ziarelor streine următoarele amănunte: „Steb. Deutches Tageblatt” din Sibiu scrie între altele:

„Concetații noștri români de confesiune gr. or. pot lăsa strigătul vesel de bucurie: Habemus papam! Congresul bisericesc, întrunit de-o săptămână la Sibiu, după ce s'a constituit Sămbătă pentru acest scop special, a procedat ieri (Duminecă) înainte de prânz la ocuparea postului de mitropolit al bisericii gr. or. române, devenit vacant prin moartea venerabilului arhiepiscop-mitropolit Ioan Mețianu.

A fost ales vicarul episcopesc și deputatul din cameră Vasile Mangra, care, după aprobarea preînaltă a alegei sale, va ocupa noul său post. Mangra a întrunit 71 voturi, episcopul Miron Cristea 24, episcopul Papp 12 voturi iar 7 voturi au fost albe. Astfel Mangra a întrunit majoritatea recerută. Rezultatul a fost primit cu mare însuflețire. Noul arhiepiscop-mitropolit a rostit îndată o vorbire bogată în idei, în care a dat un program al activității sale viitoare pe terenul bisericesc.

Despre noul demnitar înalt al bisericii greco-orientale stau la dispoziție următoarele date biografice:

Mangra s'a născut în anul 1850 în Sz.-Szoldobagy, comitatul Bihor. Studiile gimnaziale le-a făcut în Beiuș și Oradea-mare, teologia a studiat-o în Arad iar drepturile în Oradea-mare. În anul 1875 a fost ales profesor la seminarul teologic din Arad. Patru ani mai târziu s'a călugărit în mănăstirea Hodoșbodrug, luând în călugărie numele de „Vasile (Vazul) în locul numelui său original primit în botez (Vicențiu). În anul 1899 a fost ales protosinel iar un an mai târziu vicar episcopesc în Oradea-mare.

Curând după aceea a fost ales episcop al Aradului, dar alegerea sa n-a fost aprobată fiindcă atitudinea politică de pe atunci a lui Mangra n-a fost pe placul cabinetului Szell. Prin schimbarea concepțiunii și atitudinii sale politice Mangra s'a apropiat punctului de vedere al guvernului iar, când în anul 1910 a fost ales deputat pentru cameră în cercul Magyar-cseke, a intrat cu un program pronunțat de împăcare și intermediare în partidul muncii. Din cauza aceasta a fost cu vehemență combătut de radicalii politici din sinul poporului român și a îndurat diferite atacuri, ba a avut chiar să se apere în contra unor ofense personale. Academia română din București, care a ales pe Mangra în anul 1890 pentru lucrările sale științifice pe terenul istoriei bisericești, l-a șters din cauze politice din șirul membrilor săi.

„Brassoi Lapok” comunică textul următoarelor telegramme pe care nou alesul mitropolit a primit-o dela contele Tisza în ziua alegerii sale:

Aflând cu bucurie patriotică rezultatul alegerii de astăzi, implor binecuvântarea lui Dumnezeu asupra activității tale de arhiepiscop-mitropolit și asupra bisericii gr. or. române. Cu ajutorul Lui vom dovedi cu fapte, că „politica noastră” este isvorul binecuvântării

pentru statul maghiar cât și pentru România din patrie.

Tisza István.

Tot „Brassoi Lapok” află că în curând se va face instalarea solemnă a noului mitropolit. Cu acest prilej va sosi, probabil, la Sibiu și contele Tisza. Ministrul de culte Iankovits Béla va lua însă în tot cazul parte la actul instalării. Tot „Br. L.” mai află că noul mitropolit va sosi în curând și la Brașov.

Comunicatul Höfer.

Buletinul oficial pe ziua de 7 August

La nordul monarhiei.

Frontul arhiducelui Carol: În Bucovina situația e neschimbată. În Galiția-ostică, în Carpați, am ocupat în cursul zilei de ieri pozițiile de înălțime ale Rușilor la Iablonica, Worochta și la vest dela Tartarow. Armata Kövess a respins în regiunea de ambele părți dela Delatyn numeroase atacuri ale unor forțe însemnate. La aripa nordică a armatei Bothmer încă au eșuat ieșiri izolate ale dușmanului.

Frontul Hindenburg: La Weretka și Zalosse se dau lupte pentru fiecare pas de loc. În luptele pentru măierieștea mult discutată Trostioniecz, situată la vest dela Zalosse, și care de ieri după amiază se află din nou în posesiunea noastră, Rușii au lăsat în mâinile noastre numeroși prizonieri. La sud dela Stobichowa, pe Stochod, au fost zădărnice încercări de trecere ale Rușilor.

La granițele italiene.

Pe frontul dela Isonzo s-a reînțepit ieri focul violent de artilerie, dela capul de pod dela Tolmein și până la mare. După o bombardare extrem de violentă, care a durat mai multe ore, Italianii au atacat după amiază la 4 ore în mai multe locuri ale capului de pod dela Görz și a platoului Doberdo. Astfel s-au desfășurat pe Monte Sabotino la Peuma și la Monte San Michele lupte crâncene, cari au continuat întreaga noaptea și cari nici acum nu sunt terminate. Trupele noastre au recucerit cu contra-atacurile lor partea cea mai mare a pozițiilor total năruite de proiectile, pe cari dușmanul le luase în stăpânire la primul asalt. Pentru unele tranșee izolate mai decurge încă o luptă înverșunată. Până acum am făcut prizonieri 32 ofițeri și 1200 soldați. Orașul Görz stă necontentin sub foc greu de artilerie, care a produs în oraș mai multe incendii. Italianii au bombardat ieri și Sistiana, cu tunuri cari bat departe.

Pe frontul ostic din Tirol au eșuat ieșiri repetate contra pozițiilor de înălțime la nord dela Paneveggio.

Eftimiu practică de mult acest balcanism, și este mai explicabil la d-sa, doar și de origine este de pe undeva din inima Balcanilor, și a avut cândva simpatii față de speluncile Constantinopolului.

Nu pot trece cu vederea articolul „Das heutige Rumänien” din revista Nord und Süd (Iulie 1915) fiindcă sunt foarte susceptibil față de felul cum informăm străinătatea despre noi. Dacă și se impune prudență și scrupul de conștiință de cătrei rostești despre lucrurile dela noi de acasă, în grad cu mult mai mare trebuie să avem aceeași înșușiri când ne prezintăm aspectele gospodăriei noastre în fața străinătății.

Ceeace a făcut dl Victor Eftimiu este o lipsă de prudență. D-sa este dintre acei maniaci cari cred că numai cu ei deodată se începe cultura, civilizația, o lume nouă, și lor li se datoresc toate învoirile, — dacă n'ar fi fost ei, ar fi stăpânit mai departe întunericul. Nu crede d. Eftimiu că România își are vechile ei rezorturi de cultură, arta ei plină de originalitate, tradiții mari, că viața publică își are desvoltate toate ramurile ei?

Ori să fim și mai documentați. În același număr al revistei germane se publică un discurs al lui Seyd Hachim Bei, ținut oficialității germane, în care se spune: „Noi Turcii și istoria

noastră ne-am avut și noi cultura noastră întocmai ca poporul german, dar, durere, această cultură cu timpul ni s-a întunecat puțin...” („etwas verdunkelt”).

Auzi, de Eftimiu, cum își prezintă Turcii țara lor streinătății, cât sunt ei de mândri de ea, câtă conștiință de mărirea lor! Dta poate citiși istoria Țării Românești și vei fi știind că această țară a fost în întreg Balcanul înainte mergătoare în cultură, că orașele principatelor dunărene erau adăpostul culturii bizantine, că domni români se considerau întâi chemați să ia sub seut creștinătatea întreagă. Să o aperi cu armele, că ei erau patronii bisericeilor și mănăstirilor de pretutindeni și patriarhii Constantinopolului aveau numele lor în pomelnic în locul împăraților bizantini.

Dar să răsfoim mai departe revista. Profesorul Dr. S. Sonnenfeld din Budapesta scrie despre Apponyi, politicianul maghiar: „Mann darf ohne Ubertreibung behaupten, dass heute kaum ein Parlament Europas einen Redner von dieser Größe aufzuweisen hat.” Așa prezintă scriitorii maghiari pe oamnenii lor streinătății: pe Apponyi ca aproape pe cel mai mare orator în vre-un parlament european.

Și Dta? Te oprești la lucruri mici,

Câmpul de operațiuni din Balcani.

Nu s-au petrecut evenimente mai importante.

Generalul de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Rușii despre Hindenburg.

Diu Lugano se anunța:

Correspondentul ziarului „Corriere dela Sera” telegrafiază din Petersburg: Pressa rusească apreciază cu liniște numirea generalului Hindenburg de comandant suprem a armatelor germane și austro-ungare de pe frontul ostic. Ziarele ruse sunt de părere, că Hindenburg a? luat asupra-și o misiune uriașă, fiindcă greutățile, cu cari are să se lupte, sunt cu mult mai mari ca orișcând.

Desvoltarea armatei ruse este un fapt împlinit, serviciul pe căile ferate rusești s'a îmbunătățit, serviciul de automobile corespunde tuturor recerierilor moderne. Pe lângă toate Rușii dispun de artilerie, escelentă și bogată, grea și de câmp, iar spiritul trupelor e mai satisfăcător ca orișcând. Toate aceste fac comandamentul rusec să aprecieze cu încredere și în liniște numirea lui Hindenburg.

Dealungul râului Stochod domnește la aparență liniște. Cauza e că terenul e mocirlos nepermițând desfășurării mai mari de trupe rusești. Intre Stochod și Lippa dușmanul desvoaltă o opunere îndârjită, dar numai pe motiv, ca să câștige timp pentru adaptarea noilor sale poziții de apărare, la care se va decide soarta orașelor Lemberg și Kowel.

Evenimente pe mare.

Statul major al marinei austro-ungare comunică următoarele:

În 6 August înainte de amiază sublocotenentul de marină Banfield cu un hidroplan a împușcat, după o luptă mai îndelungată aeriană, la înălțime de 2700 metri, un mare avion italian de război (Caproni), de-asupra golfului de Trieste învingând astfel pe al 4-lea dușman al său. Avionul s-a prăbușit la Sistiana și a ars total. Dintre pasagerii un sublocotenent e mort, un sub-ofițer e greu, iar altul e ușor rănit.

Contra loteriei de clasă. Din Budapesta se anunță că între deliberrările parlamentului ungar, care se, deschide mâine, e pusă la ordinea zilei și reînnoirea contractului cu loteria de clasă, pe care opoziția vrea s'o împedecă cu orice preț.

Vicerege al Irlandei a fost numit, după cum se anunță din Rotterdam, lordul Wimborne.

Deputații opoziționali Apponyi și Rakovsky au fost primiți ieri în audiență de Maj. Sa în castelul din Schönbrun.

și-ți bați joc, cu cinism, de stările materiale ale țării d-tale, de caracterul mic al oamenilor. Auzi caracterizări la dta: „Die Männer sind faul und mürrbe, verlangen stets nach neuen Vergnügungen und leiden an Grössenwahn.” Și într'alt loc: „Wenige Kilometer von Bukarest liegen die schmutzigen Dörfer...” mai departe nu reproduc căci mi-e rușine: atâți impertinenți vorbesc în același timp despre țaranul român și despre viață. Ba, d-ta, ești de-adreptul impetuos, treci la lucruri extraordinare de mari și spui: „Teama de ziua de mâine face pe Român prevăzător și nehotărât (unentschlossen)!”

Ceea ce face d. Victor Eftimiu este pur și simplu balcanism literar. Oricum, te doare, de atâta lipsă de răspundere față de scrisul d-sale destinat să informeze streinătatea. Dacă tăcea, serviciul era de mii de ori mai bun decât acesta pe care s-a încumetat să ni-l facă...

Viena, Iulie.

Euphraste.

Abonați escelentă revistă „Pagini Literare” dela Arad.

ȘTIRI.

— 8 August n. 1916.

Osape distins. Eri Brașovul a găzduit în trecerea sa spre România pe d-l Titu Maiorescu.

—x—

Avansamente în armată. Majestatea sa a numit Căpitan pe locotenentul: Petru Cățiuș; locotenent pe sublocotenentii: Martin Drăgan, Dr. iur. Coriolan Bohățiel, Teodor Humița Simion Dragomir; sublocotenent pe stegarii: Oreste Susat, Alexandru Hodagiu, Vasile Miclea, Aurel Șinca, Teodor Boboc, Ioan Juca, George Virgil Biberea.

—x—

Distinși pentru vitejie în fața dușmanului în lauda prea înaltă au fost locotenentii Vasile Pavel Albu, Petru Liuba și Iuliu Popoviciu.

—x—

Orfelinatul din Blaj. În ședința consistorului mitropolitan din Blaj, ținută în 2 și 3 August a. c. s'au luat — după cum cetim în „Unirea” — importante hotărâri privitoare la orfelinatul românesc din Blaj. S'a aprobat proiectul de statute, elaborat de comitetul central și al delegațiilor diecezelor sufragane. Statutele provăzute cu clauzula de aprobare a episcopilor vor fi înaintate spre încuviințare ministrului de interne.

S'a hotărât publicarea de concurs pentru primirea orfanilor, până inclusiv 28 Aug. a. c. Astfel orfelinatul se va deschide în prima jumătate a lunii Septembrie a. c.

Orfanii vor fi adăpostiți deocamdată în casele capitulare de sub Nr. 9 (fosta locuință a canonicului Dr. Augustin Bunea) și în cele de sub Nr. 250 (seminarul teologilor de anul prim) din piață. Cu pregătirile trebuincioase a fost încredințat Rsmul domn canonic Dr. Vasile Suciu, prezidentul comitetului central executiv.

—x—

Necrolog. Ni se scrie:

Intru eternizarea memoriei fratelui meu Dr. Valeriu Comșa candidat de avocat, care a decedat după un morb greu împărțit cu sf. Taine în 4 August a. c., familia Comșa donează în loc de „Anunț funebrel” 20 cor. care sumă mă rog a o administra la fondul ziarștilor români, căci decedatul a fost un mare adorator al acestor luptători.

Actul înmormântării l-a săvârșit parohul din Chirpăr Ioan Holerga cu permisiunea P. V. Consistor, și care la finea sevuicului a ținut și o predică acomodată. Al doilea discurs funebrel l-a ținut învățătorul nostru Emil Mandocea, storcând lacrimi din ochii asistenților cari au fost în număr considerabil.

Pe repozatul l' deplâng: Nicolae Comșa și soția Rafira ca părinți, Dr. Octavian avocat ca frate, Eleanora, soră, Dr. Jurca cumnat. Rafira Prescurea mătușă. Moise și Ana Buitan ca moși și veri și verișoare.

Cinco mare în 7/VIII 916 Dr. Octavian Comșa, avocat și abonent al foaii „Gazeta, Tr.”

—x—

Prizonieri în Rusia. Cu ocazia unui schimb de prizonieri: medici și farmaciști, între Rusia și Monarhia noastră, un farmacist ungar care a sosit zilele acestea în țară, publică în „Az Est” că în Katta Kurgan, Taskend Samarkand, sunt mai mulți prizonieri din partea cărora aduce salutării celor de acasă. Intre aceștia aflăm și pe următorii Români: sublocot. Craiovean, Gheorghe Oprean din Zărnești, stegarul Popovici și stegarul Prepuș.

Din Lugoș se mai anunță apoi că o călugăriță maghiară s-a întâlnit în Petrograd cu mai mulți honvezi din regimentul 8, cari sunt toți sănătoși și vor fi internați în guvernamentul Olovec. Intre aceștia se află și următorii Români: Iazon Imbrescu din Bojtorjános, Nicolae Lugojan din Duboz și Ioan Paulescu din Nagykestély. Interesant e că despre Nic. Lugojan s-a comunicat în lista de pierderi Nr. 137 că în 20 Decembrie 1914 a murit moarte de erou cu ocazia ocupării înălțimei Na Gorach.

—x—

Lipsă de bani mărunți în România. Ca și la noi se resimte și în România lipsa de bani mărunți. Din acest motiv Banca națională a României va emite în zilele apropiate bani de hârtie de 1 și 2 lei.

—x—

Un Zeppelin german se află în drum spre America și va sosi acolo în 14 August a.

—x—

Defraudare la o bancă. Funcționarul Haranghy György a defraudat în cursul mai multor ani dela Cassa de păstrare maghiară din Dobrișin aproximativ 300.000 coroane prin falsificări de cambii. S'a pornit cercetare.

—x—

Cultura caprelor. Secțiunea pentru cultura paserilor, iepurilor etc invită pe proprietarii de capre de-a lua parte la o consfătuire, care se va ține Joi în 17 August la 8 oare seara în restaurantul Klees (La orașul Pest) din strada gării.

—x—

Inchiderea târgului de vite. Poliția ne comunică, că din cauza boalei molipsitoare de gura și unghii târgul de vite a fost oprit.

—x—

Pentru Orfelinatul Uniunii fem. rom. din Ungaria.

D-l E. Bănuțiu contribuie pe anul 1916, 5 cor.

Prin cap. mil. din Brașov dela următorii soldați contribuie de 11 cor. 50 fileri.

Câte 1 cor.: Filip Tișan, Homloșan Hariton, Mita Nicolaș, Iancu Fișan, Sa-fir Fișan, Silviu Fișan, Carl Adam.

Câte 50 fil.: Pavel Mihușiu.

Câte 40 fil.: Dabrity Malice, Kath. Preiss, Ioan muntean, Oprea Savu, Savu Mirmanesc, Rosu Petru Minea, Ioan Iakab.

Câte 20 fileri.: Wesk Ianka, Hrisuku Ciuros, Szitrasy N., Vulakov Vitalig, Uverity Nic, Neculae Costin.

Comuna Besenyo-Dános. Prin d-l Ambrosiu Suciu paroh următoarele membre:

Iustina Suciu preoteasă 2 cor. 40 f.

Veroana Moldovan 2 cor. 40 f.

Ioana Sighișorean 2 cor 40 f.

Tuturor stimaților membrii și contribuitori se exprimă cea mai caldu-toasă mulțămintă, chitându-se pe calea aceasta. Maria B. Baiulescu preș.

Impiedecarea desertării prizonierilor de război.

— Publicațiune. —

Dela ministrul reg. ung. de interne prim spre publicare următorul avis:

Nrul 3498 Res. Cei ce întrebunțează prizonierii de război la munca câmpului sunt datori, să nu permită ca prizonierii să se preumbe în afară de teritorul comunii. Prizonierii de război să fie conduși în afară de teritorul comunei, la locul de muncă și de acolo îndărăt, totdeauna sub pază corespunzătoare.

Invit publicul, ca întrucât va vedea, că un prizonier de război umblă singur pe teritorul comunei, să înștiințeze despre aceasta pe cel mai apropiat organ al siguranței publice (jandarmeria, poliția de graniță, poliția comunală, păzitorul de câmp, de pădure, etc.) fără amânare, în scopul deținerii respectivului.

Cel ce înlesnește cu intențiune desertarea prizonierilor de război săvârșeste crima stabilită în codul penal, art. de lege V dela 1878, §-ul 447, eventual în codul penal militar, §-ul 327 sau comite crimă în contra intereselor purtării de război, mai ales crima stabilită în §-ul 1 din art. de lege XIX dela 1915, despre abuzurile din jurul liferărilor pentru armată.

Celce înlesnește prinderea prizonierilor de război, ori dă în privința aceasta astfel de indicii, cari duc la prinderea acestora, se împărțesește de o renumerațiune de 20—50 cor., din partea ministerului imp. și reg. de război, după fiecare prizonier singuratic de război.

M nisterul de interne.

Bibliografie.

A apărut Nr. 7 din foaia interesantă a poporului românesc „Calea Vieții” cu următorul cuprins: Secerșul. — De-acasă — n' tabără (poesie), de P. Ardelean. — Sfântul proroc Ilie, de preotul George M. Pteancu. — Doine, de Iustin Ilieșiu. — Cântările de război: Din povestea războiului (în versuri), de infanteristul Ionică Acu (cu ilustrații). — Răvaș: Din năcazurile războiului; de unde e scumpetea; învățătorii și profesorii peste vară; culegerea plantelor. — Poșta Redacției. Redacția și administrația Dr. N. Brânzeu, Vulkán (Hunyad m.) Abonament anual 3 cor, un număr 30 bani.

Poșta administrațiunii.

D-l Costică M. Gheorgiu Deva. Abonamentul achitat până la 31 August.

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp

Redactor responsabil: Ioan Lacea.